

Uunga siunnersuut: Nunami sumiiffinni immikkut toqqakkani takornariartitsinermik inuussutissarsiornissamut akuersissuteqartarneq pillugu inatsisartut inatsisaata nr. 19, 3. december 2012-imeersup allangortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. Xxx-imeersaq

(Inatsisip atuuffigisaa sukisaarsaatigalugu aalisarnermut akuersissutinut sumiiffikkaanullu pilersaarutinut piginnaatitsissummik ilaqartilerlugu annertusissaaq)

pillugu

Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Siverth K. Heilmann	(Atassut)	siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen	(Demokraatit)	siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Ineqi Kielsen	(Siumut)	
Inatsisartunut ilaasortaq Iddimangiiu Bianco	(Inuit Ataqtigiit)	
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede	(Inuit Ataqtigiit)	
Inatsisartunut ilaasortaq Nikolaj Jeremiassen	(Siumut)	
Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen	(Inuit Ataqtigiit)	

UPA2015-imi ulloq 17. marts 2015-imi siullermeerinerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa isumaliutigisanilu Inatsisartunut matumuuna ingerlateqqillugit.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Takornariartitsinermi akuersissuteqartarneq pillugu inatsisip siunertaraa Kalaallit Nunaanni takornariartitsinermik ineriartortitseqataanissaq kalaallillu takornarianut tunisassiaasa tunisaanerisa siuarsarnerisigut inuiaqtigiinni siuariartornermik pilersitsinissaq.

Egalunniarluni sukisaarsaatigalugu aalisarnermut akuersissuteqartarneq pillugu immikkut inatsimmi ilaatinneqarsimalluni takornariartitsinermi akuersissutit pillugit inatsimmi maannamut ilaatinneqarsimangilaq.

Inatsisissatut siunnersuut una aqputigalugu akuersissuteqartarnermut inatsisit taakku marluusut ataatsimoortinneqalissapput aammalu suliaasaqarfinnut pilersaarutit aqputigalugit sumiiffiit immikkut toqqakkat takornariartitsinermi akuersissuteqarfissatut toqqarsinnaanissaannut Naalakkersuisut periarfissaat siunnersuummi ilanngunneqarpoq. Siunertarineqarpoq takornariartitsinermik akuersissuteqartarnermut inatsisip siunertaata anguneqarnissaanik qulakkeerinissaq, taamaaliornikkullu nunatsinni takornariartitsinermik inuussutissarsiutip ineriartortinneqarneranut peqataaqataanissaq inuiaqatigiinnilu siuariartornermik pilersitsinissaq. Taama ineriartorneq suliffinnik pilersitseqataassaaq aammalu takornariartitsinermik inuussutissarsiornermi inuussutissarsiutinullu tassunga attuumasuni siuariarnermik pilersitsissalluni.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Inatsisissatut siunnersuut siullermeerneqarmat inatsisissatut siunnersuut aammalu inatsisit taakku marluk inatsimmut ataatsimut ataatsimoortinneqalerneranni siunertarisat, taamaaliornikkullu saaffissap ataasiinnanngornissaata anguneqarnissaa annertuumik taparserneqarpoq. Akuersissutinilli tunniussinermi najukkani innuttaasut sumiiffiit ilaanni kinguaariippassuit ingerlanerini piniartarsimasut aalisartarsimasullu immikkut ittumik isiginiarneqassasut oqaaseqartartut arlallit isumaqarput. Taamaalilluni akuersissutip aalisartunut piniartunullu akimmisaartitsinnginnissaa kiisalu taakku aammalu akuersissummik pigisaqartut/takornariat akornanni aaqqiagiinngissuteqartoqalinnginnissaa qulakkeerneqassaaq.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuut piffissami 23. december 2014-imiit 20. januar 2015-imut tusarniaanermut nittartakkamiippoq kiisalu oqartussaasunut, kattuffinnut suliffeqarfinnullu makkununga tusarniaassutigineqarsimalluni:

Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoqarfik, Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia, Ineqarnermut, Sanaartornermut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfik, Avatangiisinut, Pinngortitamut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut, Isumaginninnermullu Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Nunallu Avannarliit Suleqatigiinnerannut Naalakkersuisoqarfik, Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Visit Greenland, Greenland Venture, Greenland Business, Sermersooq Erhvervsråd, Qeqqata Erhvervsråd, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat (GA), NUSUKA, S.I.K., KANUKOKA, KANUNUPE, Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunua, Qaasuitsup Kommunua, KNAPK, Nunaoil A/S,

NunaMinerals A/S, Greenland Mining Services A/S, Grønlandsbanken, Transparency Greenland, Nunatsinni Advokatit, AvataQ – Pinngortitaq Avatangiisillu pillugit Peqatigiiffik, ICC Kalaallit Nunaat, Inatsisartut Ombudsmandiat aamma Naalagaaffiup Sinnisua.

Pisorta qarfinnit, kattuffinnit suliffe qarfinnillu ukunanga tusarniaanermut akissutinik tigusaqartoqarpoq:

S.I.K., Visit Greenland, Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanissamut Isumaginninnermullu Naalackersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat (GA), Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup Sinnisua, Pinngortitamut, Avatangiisinut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfik, Arctic Circle Business, Kommuneqarfik Sermersooq, Qaasuitsup Kommunia, Qeqqata Kommunia, Kommune Kujalleq, KANUKOKA kiisalu KNAPK.

Piffissaq tusarniaaffiusoq eqqarsaatigalugu ataatsimiititaliaq isumaqarpoq juullip ukiortaallu nalaanni qaammat ataaseq sivilisugisassaanngitsoq. Siunissami tusarniaanissani nalliuttut piffissallu sulinngiffe qarfissat eqqumaffiginarneqartassasut Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqarpoq, taamaalilluni pisuni taamaattuni piffissaq tusarniaaffiusoq sivitsorlugu illuatungeriit tusarniarfigisat, pingaartumik illuatungeriit tusarniarfigisat namminersortut tusarniaanermut akissuteqarnissaminni piffissaqarluarsinnaqqullugit.

Inatsisit taakku marluk ataatsimoortinneqarneranni siunertarineqartut ataatsimut isigalugu naammagisimaarneqartut tusarniaanermut akissutini allassimavoq.

Kommuneqarfik Sermersooq isumaqarpoq sukisaarsaatigalugu aalisariartarnermut inatsimmi immikkoortut pingaaruteqartut siunnersuummi katitigaasumi ilanngunneqarsimanngitsut. Inatsimmit tassannga aalajangersakkat arlallit inatsisip oqaasertaani imaluunniit nalunaarummi ilanngunneqassasut kommunimit kissaatigineqarpoq.

Qaasuitsup Kommunia pilersarusiornermi tunngavigisamut atatillugu arlalinnik apequteqarpoq.

Kommune Kujalleq siunnersuuteqarpoq najukkami aaqqissuussinermik soqutiginnittoqalersinniarlugu paasititsiniaanermik ingerlatsisoqassasoq.

KNAPK-p ilaqutariit kinguaariillu eqaloqarfinnik piniariartarfinnillu qangali atugaqarnerat mianersuuttariaqartoq assut pingaartippaa, taamaalilluni nassuiaatini imaattunik ilanngussinissaq siunnersuutigalugu: *"Inatsimmi sumiiffinnut, kuunnut, imartaqarfinnullu qanngaaniilli ullorlu manna tikillugu Kalaallit Nunaanni innuttaasunit atorneqarsimasunut*

sumiiffinnut akuersissuteqartoqarsinnaangilaq". Takornariat sinerissami sumiiffinnut inunnit orninneqarpiarneq ajortunut innersuunneqassasut KNAPK-mit siunnersuutigineqarpoq.

Tusarniaarnermut akissutitut Naalackersuisut oqaaseqaataat ataatsimiititaliamit tusaatissatut tiguneqarput. Naalackersuisut tusarniaanermut allakkiaat apeqqutigineqartunut akissutitnik aammalu inatsit akuerineqareerpat 2015-ip ingerlanerani nalunaarummik suliaqartoqarnissaa paasititsiniaanermillu ingerlatsisoqarnissaa pillugit paasissutissanik imalik isumaliutissiisummut matumunnga **ilanngussatut** ilanngunneqarpoq.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Inatsisit taakku marluk ataatsimoortinneqarnissaat aammalu tamatuma kingorna sulianik ingerlatsinerup naalackersuisoqarfimmi ataatsimi pisinnaanissaa aallaaviatigut ataatsimiititaliap pitsaasutut siumullu isigisutut isumaqarfigaa.

Inatsisissatut siunnersuutikkut saqqummiunneqartukkut sukisaarsaatigalugu aalisarnermut akuersissutit pillugit inatsit maanna atuuttoq atorunnaarsinneqarpoq, suliassaqarfillu takornariatitsineramik inuussutissarsiornissamut akuersissuteqartarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat malillugit siunissami maleruagassiunneqartassaaq.

Siunnersuut manna naapertorlugu eqalunnik (*Salvelinus alpinus*) sukisaarsaatigalugu aalisarnermut taamaallaat akuersissuteqartoqarsinnaasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Eqaluk tassaangilaq aalisagaq iluanaarniutaasoq, tamakkuninngalu aalisarsinnaatitaaneq inunnut Kalaallit Nunaanni najugaqavissunut killeqangilaq, naak kuuk akuersissuteqarfiugaluartoq. Piffissat eqqissisimatitsiviusut, atortulersuutit il.il. eqqarsaatigalugit inatsit atuuttoq malillugu killilersuinerit taamaallaat atuupput.

Akuersissutitut isumaqatigiissutit ataasiakkaat ilusilersorneqarnerannut atatillugu immikkoortunik najukkami innuttaasut piginnaatitaaffinik qulakkeerisunik ilanngussisoqarsinnaasoq inersuarmi oqallinnerup nalaani Naalackersuisup oqaatigigaa ataatsimiititaliamit aamma maluginiarneqarpoq, taamaalilluni najukkami innuttaasut, akuersissutitnik pigisaqartut takornariallu akornanni aaqqiagiinnginnerit sapinngisamik pinngitsoortinneqarsinnaasut.

Sumiiffiup akuersissuteqarfiunerata pitsaaqutaa tassaavoq sumiiffimmi pineqartumi akiliisitsilluni allat neqerooruteqarsinnaanerit takornariatitsineramik aaqqissuussisup neqerooruteqartullu aarleqqutigissanngimmagu. Taamaalilluni ingerlataq ikittuinnarnut immikkuullarissumik misigisassalissaaq, misigisassanillu ataatsimoortunik pilersitsissalluni. Akuersissummik pigisaqartup kisermaassineratigut takornariatitsinermit ingerlatassamik

pilersitsinermut nittarsaassisarnermullu atatillugu aningaasartuutaasariaqartut aningaasalersortinnissaat oqinnerulissaaq.

Inuit akuersissuteqarfiusumik ingerlatsinermi peqataasut malittarisassiat atuuttut sulii malittussaavaat, tassungalu ilanngullugu assersuutigalugu aalisarnermut allagartamik atuuttumik assigisaannillu peqartussaallutik.

Inuiaqatigiit aammalu akuersissummik piginnittut ataasiakkaat aningaasaqarnikkut iluanaaruteqarnissaat aqqissuussinerup siunertaraa.

4.1. Ataatsimiititaliap oqaaseqaatai

Sumiiffinnik ataasiakkaanik takornariatitsinermut ingerlataqarfiusussanik naliliinermut toqqaanermullu atatillugu najukkami kommunit ilisimasaasa atornerqarnissaat aammalu akuersissummik tunniussisoqannginnerani illuatungeriit susasaqartut tamarmik tusarniarneqarsimanissaat pingaaruteqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Aammattaaq sumiiffinnik akuersissuteqarfiusussanik toqqaanermut aammalu akuersissutinut isumaqatigiissutinik suliaqarnermut atatillugu najukkami innuttaasut piginnaatitaaffiisa isumaliutigineqartunut ilanngunneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa pingaaruteqarpoq.

5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasaqarnikkut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarput.

Taamaalilluni Naalakkersuisut apeqqut tamanna sukumiisumik misissorsimassagaat aammalu aningaasaqarnikkut malitsigisanik kinguneqannginnissaa ataatsimiititaliamit tutsuigineqarpoq. Siunnersuut naatsorsuutiginnngisamik pisortat karsiisa annertunerusumik aningaasartuuteqarnerannik kinguneqassagaluarput aningaasartuutit taakku aningaasaliissutaareersut iluini akilerneqartariaqassapput, taamaattoqassappallu suliniutinik allanik tunulliussisoqartariaqassalluni.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Siunnersuut Inatsisartunit akuerineqassasoq **ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit inassutigineqarpoq.**

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisumilu oqaatigineqartutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Siverth K. Heilmann
Siulittaasoq

Justus Hansen
Siulittaasup tullia

Nikolaj Jeremiassen

Peter Olsen

Aqqaluaq B. Egede